

Іванишин В.В.¹, Петриняк У.Я.², Семченко Б.В.³

ЦИФРОВІЗАЦІЯ КРЕАТИВНОСТІ ЯК ДЖЕРЕЛО ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БІЗНЕС-СТРУКТУР

У статті досліджено формування "нової" конкурентної ринково - креативної економіки та її структурну перебудову, що є важливим випробуванням спроможності бізнес-структур адаптуватися до змін в умовах воєнного стану, де важливою складовою їх діяльності є пошук дієвих методів управлінського впливу на персонал, а також цифровізація. Посилення цифровізації та розвиток технологій формують появу нових напрямків і способів просування креативних індустрій. Креативність як джерело формування сфери економіки інтегрується з цифровим середовищем, що надає їм нові інтерактивні можливості. Цифровий простір стане сприятливим підґрунтям для більш інтегрованої та синхронізованої креативної економіки. Сформовано також пріоритетне завдання розвитку та успіху креативності на ринку для формування конкурентоспроможності на потенціал не лише персоналу, а й підприємств як економічної системи загалом. Обґрунтовано актуальність креативності як динамічного джерела формування конкурентоспроможності бізнес-структур в умовах воєнного стану.

Ключові слова: конкурентоспроможність, бізнес-структури, креативність, креативна економіка, цифровізація, бізнес-структури.

Табл. 1. Літ. 10.

DOI: 10.32752/1993-6788-2023-2-270-178-183

V. Ivanyshyn, U. Petrynyak, B. Semchenko

DIGITIZATION OF CREATIVITY AS A SOURCE OF FORMATION OF COMPETITIVENESS OF BUSINESS STRUCTURES

The article examines the formation of a "new" competitive market-creative economy and its structural restructuring, which is an important test of the ability of business structures to adapt to changes in the conditions of martial law, where an important component of their activity is the search for effective methods of managerial influence on personnel. The strengthening of digitalization and the development of technologies forms the emergence of new directions and ways of promoting creative industries. The creative spheres of the economy are integrated with the digital environment, which provides them with new visual and interactive opportunities. The digital space will become a favorable ground for a more integrated and synchronized creative economy. The priority task of development and success of creativity in the market for the formation of competitiveness on the potential of not only personnel, but also enterprises as an economic system in general was also formed. The relevance of creativity as a dynamic source of forming the competitiveness of business structures in the conditions of martial law is substantiated. The business constantly faces market challenges regarding market leadership, long-term development, innovation management, coordinated business processes, and staff productivity. And all these tasks cannot be solved without the implementation of creativity in the daily activities of the enterprise. Creativity is expressed in the ability to produce new ideas and methods based on acquired knowledge and accumulated experience that optimize the real process, create a new or improve a known product. Creativity encompasses the generation, analysis, and evaluation of original ideas to solve any problem or satisfy a need.

New ideas implemented in practice become innovations, and their beginning is creative thinking. A direct source of creativity is a deeply interested attitude of an individual to social and eco-

¹ Podolsk State University. Ukraine.

² Oles Honchar Dnipro National University. Ukraine.

³ Classical private university. Ukraine.

nomically relevant problems, the ability to understand their significance for solving new important tasks. also a creative approach is the source of achieving successful results of the company, which manifests itself in being ahead of competitors in terms of key financial indicators, creating new products and services, strengthening innovative activity, increasing the client base, increasing the motivation and productivity of personnel, improving corporate culture, optimizing business processes, creating and maintaining competitive advantages, developing competitive strategies

Keywords: competitiveness, business structures, creativity, creative economy, digitalization, business structures.

Peer-reviewed, approved and placed: 13.12.2023.

Постановка проблеми. В умовах постійних змін, враховуючи воєнний стан, формування ефективної системи управління конкурентоспроможністю як у онлайн так і офлайн умовах забезпечує результативне функціонування і розвиток бізнес-структур у динамічному та невизначеному середовищі. Креативність стала ключовим фактором розвитку будь-яких економічних відносин, де особливу цінність для бізнес-структур становить інноваційний персонал, до компетенцій якого належить лідерство, оригінальність ідей, креативність, нестандартні підходи до вирішення професійних завдань. Ці зміни стосуються структури та системи організації розмаїття ухвалених рішень, проте результативність їх здійснення та можливість реалізації залежить від кваліфікаційного рівня персоналу, його креативності, здатності швидко та інноваційно відповідати на виклики мікро та макро середовища. Тому в процесі викликів середовища та запитів соціуму виникла складова менеджменту - креативний менеджмент, який дає можливість працювати над професійно-ідейним розвитком персоналу. Застосування цифрових технологій впливає на ефективність виробництва, створює необмежений креативний потенціал, покращує дизайн, персоніфікацію, інтерактивність та споживчі властивості креативних товарів та послуг.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Деякі дослідники [5, 6] зазначають, що креативний менеджмент є одним із напрямів інноваційного менеджменту та пов'язаний він здебільшого з новими видами продукції. На думку J. Као: "... перед сучасним бізнесом постають нові виклики – бізнес спрямований на пошук нових конкурентних інноваційно - креативних переваг" [3]. Даній проблематиці також присвячують свої праці такі вчені як: Гринько Т.В. [2], Загорський В.С., Кравченко М.В., Петриняк А.Я.

Мета дослідження полягає у цифровізації креативності як джерела формування конкурентоспроможності бізнес-структур з врахуванням таких ключових компетенцій як: удосконалення конкурентоспроможності підприємств на основі креативності ключових компетенцій та закономірностей відповідних управлінських впливів, що формують модель інноваційно-креативних цінностей.

Основні результати дослідження. В період російсько-української війни виникає необхідність у соціально-економічному просторі виокремити нові бізнес процеси, що пов'язані із парадигмою креативності як джерела формування конкурентоспроможності, а також зміні креативної мобільності та здатності адекватно реагувати на виклики та загрози зовнішнього

середовища. Динаміка ведення бізнесу сьогодні характеризується посиленою конкуренцією. Менеджери бізнес-структур розуміють важливість формування креативності та її вплив на розвиток бізнесу, проте недостатньо використовують сучасні інструменти для організаційного стратегічного розвитку колективу. У межах реалізації економічних реформ та організації влади в Україні формуються нові детермінанти успішної управлінської діяльності, що сприяють швидкому прийняттю рішень, формуванню оригінальних стратегій, а також впровадженні інновацій та управлінських функцій. Виникає потреба щодо формування креативного підходу до управління видів економічної діяльності, що розвиваються та ефективно створюють нові знання шляхом інтелектуального потенціалу [1].

Таблиця 1. Вплив креативної економіки на розвиток бізнес-структур, сформовано на основі власних досліджень враховуючи, власні дослідження

Удосконалення розвитку інновацій та конкурентоспроможності	Креативна економіка базується на генеруванні ідей, знань та інформації як ключових ресурсів. Бізнес-структури, які активно інвестують у креативність, інновації та людський капітал, здатні створювати унікальні продукти та послуги, випереджаючи конкурентів, що сприятиме зростанню їх конкурентних переваг із врахуванням планування діяльності бізнес-структур
Розвиток гнучкості та адаптивності бізнесу в умовах цифровізації	Бізнес-структури здатні адаптуватися до воєнних умов ринку, враховуючи кризу та трансформуються під нові виклики завдяки креативному мисленню та інноваційним рішенням
Формування креативних брендів та репутації новаторів у галузі	Креативність допомагає бізнес-структурам створювати унікальний бренд, формувати позитивний імідж та репутацію новаторів у своїй галузі, що є конкурентною перевагою
Сприяння економічному зростанню та створенню робочих місць (часткова роботизація)	Креативна економіка є рушієм зростання ВВП, експорту та створення нових робочих місць, особливо для висококваліфікованих фахівців. Креативні індустрії також стимулюють розвиток суміжних галузей
Стимулювання збільшення доданої вартості у креативних сферах бізнесу	Креативні індустрії, такі як дизайн, реклама, медіа, розваги, генерують високу додану вартість порівняно з традиційними галузями. Креативні активи є нематеріальними і можуть експлуатуватися багаторазово
Сприяння розвитку цифрового бізнесу	Креативність активізує розвиток бізнесу через пошук нестандартних рішень та впровадження новаторських підходів в умовах цифровізації

Розвиток малого підприємництва сприяє задоволенню потреб споживачів товарами та послугами, удосконаленню виробничо-збутових процесів, створенню робочих місць, забезпеченню джерел фінансування працівників, підтримці чистої конкуренції залученню інвестицій та зміцненню соціально-економічному розвитку. Приватна ініціатива є основою вільного суспільства та конкурентоспроможного бізнесу, надійного економічного тилу та стійкого

повоєнного зростання. В розрізі моніторингу конкурентного ринку можна зазначити, що вплив креативної економіки є новим гарантом конкурентоспроможності підприємств та бізнесу, а зростання конкуренції між виробниками потребує генерування нових ідей, які мають стати основою для розробки інноваційних змін для створення або підсилення конкурентних переваг бізнес-структур.

Як видно з таблиці 1. цифрова трансформація супроводжується збільшенням конкуренції та конкурентних переваг щодо креативності в умовах сьогодення. Джерела цифрових конкурентних переваг включають в себе сукупність постійно здійснюваних маркетингових, управлінських, кадрових та соціальних заходів, де акцент робиться на інформаційних технологіях бізнес-структури. Роботизація бізнес-процесів є ще одним напрямом цифровізації креативності роботи багатьох підприємств, які дозволяють автоматизувати повторювальні операції. Компенсаційним важелем є адаптація до глибоких трансформаційних змін. Сучасна парадигма управління конкурентоспроможністю підприємства формується навколо проблематики конкуренції за майбутнє, впливу тенденцій глобалізації та забезпечення успішного функціонування у перспективі відповідно до встановлених цілей, що потребує нового креативного мислення в системі управління на макро- і мікрорівні [4].

Цифрова трансформація сприяє змінам в конкурентній ситуації на ринках, де бізнес-структурам необхідно активно впроваджувати цифрові технології, щоб забезпечити свою конкурентоспроможність, де використання електронного бізнесу, роботизація бізнес-процесів та аналіз даних стають ключовими факторами успіху. Гнучкий менеджмент досягає конкурентної переваги, пристосовуючись до нових умов, тоді як конкуренти пов'язані з інвестиціями та тактикою, адаптованою до старих умов. Зміна політики уряду у таких сферах, як стандарти, вимоги до нових галузей промисловості та торгові обмеження, є ще одним загальним стимулом для інновацій, що тягне за собою конкурентні переваги. Існуючі лідери ринку пристосувались до певних «правил гри», і коли ці правила раптово змінюються, вони можуть не мати можливості реагувати на ці зміни.

Висновки. Підсумовуючи вищесказане, можемо сформулювати наступне, що внаслідок військових дій ускладнюється діяльність бізнес-процесів підприємства за такими чинниками: руйнуються об'єкти інфраструктури, логістичні ланцюги, виробничі потужності (не усі підприємства можуть працювати в онлайн форматі). Підприємства змушені припиняти свою діяльність або за програмою релокації переїжджати у безпечне місце діяльності, здійснювати диверсифікацію або скорочувати потужності виробництва. Тому для підвищення конкурентоспроможності підприємства необхідно впроваджувати цифровізацію системи управління. Інструментом впливу на підвищення продуктивності праці, створення сприятливого морально-психологічного клімату, розвитку конкурентоспроможності підприємства є формування цифровізації та креативності в умовах воєнного стану. Також військова агресія росії проти України змусила українські бізнес-структури швидко реагувати на загрози, які виникли, нейтралізувати їх та

забезпечувати ефективну систему економічної безпеки для здійснення бізнес — процесів, що відбуваються досить повільно та із запізненням щодо прийняття адекватних викликів світових трендів політичних дій як на державному рівні, так і на регіональному рівні. Дослідження проблем та перспектив розвитку цифрової креативності в Україні є досить актуальним, адже цифровізація є інструментом економічного зростання шляхом підвищення ефективності, продуктивності та конкурентоздатності бізнес-структур.

1. Васильчак С.В., Петриняк У.Я., Соловій С.Б., Вівчарук О.М., 2023. Теоретичні основи дослідження конкурентоспроможності бізнес структур в умовах інтеграції до ЄС. Формування ринкових відносин в Україні: зб. наук. праць. Київ, 2023. №1, с. 11-19 (259). URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2023_1_4

2. Гринько Т.В. Підприємництво: сучасні виклики, тренди та трансформації: моногр. /за заг. ред. д-ра екон. Наук, проф. Т. Гринько. — Дніпро: Видавець Біла К.О., 2023 р. 350 с.

3. Kao, J. (2007). Innovationnation: How America islosingits innovationedge, Why itmatters, andwhat we can do to get it back. New York: Free press.

4. Матляк В.В., Михаліцька Н.Я. Управління конкурентоспроможністю в системі економічної безпеки підприємства. Менеджмент і безпека: теоретичні та прикладні аспекти: матеріали науково-практичної інтернет-конференції (м. Львів, 12 травня 2020 р.) / упоряд. Г. З. Леськів. Львів: ЛьвДУВС, 2020. С. 131-133. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/29391>, с. 132

5. Менеджмент у питаннях та відповідях: навчальний посібник / А. А. Вдовічен, О. Г. Вдовічена, В. А. Чичун та ін. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2023. 172 с.

6. Палеха Ю. І. Іміджологія: навчальний посібник / за заг. ред. З. І. Тимошенко. К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2005. 324 с. с. 8

7. Tsyfrovizatsiia: neobkhdnist chy trend. Dosvid Fozzy Group ta INTERTOP Ukraine v IT-transformatiі [Digitization: necessity or trend. Experience of Fozzy Group and INTERTOP Ukraine in IT transformation]. Available at: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/01/19/681490>.

8. Kateryna Andriushchenko, Anastasiia Liezina, Svitlana Vasylychak, Mykhailo Manylich, Tetiana Shterma, Uliana Petrynyak (2022). Management of the Development of the Innovative Potential of the Region. TEM Journal. 2022, Volume 11, Issue 1, pages 339-347. - URL: https://www.temjournal.com/content/111/TEMJournalFebruary2022_339_347.pdf

9. Moiseienko I., Dronyuk I., Vasylychak S., Kravchenko M., Petrynyak U. (2022). Information Technologies Implementation for Creative Entrepreneurship and Innovations Development in Ukraine. Lecture Notes on Data Engineering and Communications Technologies. 2022, Vol 135, pp. 624–633. DOI:10.1007/978-3-031-04809-8_57 / - URL: https://doi.org/10.1007/978-3-031-04809-8_57

10. Svitlana Vasylychak, Uliana Petrynyak, Liliia Loiak, Raisa Zagnybida, Olena Khomiv, Iryna Hnatenko (2022). State regulation of employment in the labor market of territorial communities in the conditions of innovative development of entrepreneurship: Aspects of management. Journal of Hygienic Engineering and Design. 2022, Vol. 40, pp. 304-311. URL: <https://keypublishing.org/jhed/jhed-volumes/jhed-volume-40-fpp-27>

1. Vasylychak S.V., Petrynyak U.Ya., Solovii S.B., Vivcharuk O.M., 2023. Theoretical foundations of the study of the competitiveness of business structures in the context of EU integration. Formation of market relations in Ukraine: coll. of science works Kyiv, 2023. No. 1, p. 11-19 (259). URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2023_1_4

2. T.V. Grynko Entrepreneurship: modern challenges, trends and transformations: monogr. /for general ed. Dr. Econ. Sciences, Prof. T. Hrynko. - Dnipro: K.O. Bila Publisher, 2023 - 350 p.

3. Kao, J. (2007). Innovationnation: How America islosingits innovationedge, Why itmatters, andwhat we can do to get it back. New York: Free press.

4. V. V. Matlyak, N. Ya. Mykhalytska. Management of competitiveness in the system of economic security of the enterprise. Management and security: theoretical and applied aspects: materials of the sci-

entific and practical internet conference (Lviv, May 12, 2020) / edited by G. Z. Leskiv. Lviv: LvDUVS, 2020. P. 131 - 133. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/29391>, p. 132

5. Management in questions and answers: a study guide / A. A. Vdovichen, O. G. Vdovichena, V. A. Chichun, etc. Chernivtsi: CHTEI DTEU, 2023. 172 p.

6. Palekha Yu. I. Imageology: study guide / by General. ed. Z. I. Tymoshenko. K.: View of Europe. University, 2005. 324 p. with. 8

7. Tsyfrovizatsiia: neobkhidnist chy trend. Dosvid Fozzy Group ta INTERTOP Ukraine v IT-transformatsii [Digitization: necessity or trend. Experience of Fozzy Group and INTERTOP Ukraine in IT transformation]. Available at: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/01/19/681490>

8. Kateryna Andriushchenko, Anastasiia Liezina, Svitlana Vasylchak, Mykhailo Manylich, Tetiana Shterma, Uliana Petrynyak (2022). Management of the Development of the Innovative Potential of the Region. TEM Journal. 2022, Volume 11, Issue 1, pages 339-347. - URL: https://www.temjournal.com/content/111/TEMJournalFebruary2022_339_347.pdf

9. Moiseienko I., Dronyuk I., Vasylchak S., Kravchenko M., Petrynyak U. (2022). Information Technologies Implementation for Creative Entrepreneurship and Innovations Development in Ukraine. Lecture Notes on Data Engineering and Communications Technologies. 2022, Vol 135, pp. 624–633. DOI:10.1007/978-3-031-04809-8_57/ - URL: https://doi.org/10.1007/978-3-031-04809-8_57

10. Svitlana Vasylchak, Uliana Petrynyak, Liliia Loiak, Raisa Zagnybida, Olena Khomiv, Iryna Hnatenko (2022). State regulation of employment in the labor market of territorial communities in the conditions of innovative development of entrepreneurship: Aspects of management. Journal of Hygienic Engineering and Design. 2022, Vol. 40, pp. 304-311. URL: <https://keypublishing.org/jhed/jhed-volumes/jhed-volume-40-fpp-27>